

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมมาเป็นเวลานาน ด้วยเหตุที่สภาพดินฟ้าอากาศมีความเหมาะสม ในการเพาะปลูกพืชพันธุ์ต่าง ๆ เป็นอย่างดี ยิ่ง ดังจะเห็นได้ว่า ผลผลิตทางเกษตรกรรมที่มีเหลือจากการใช้บริโภคภายในประเทศแล้ว ได้เป็นสินค้า ขาออกที่สำคัญที่สุด และนำรายได้เข้าสู่ประเทศปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมากมาย อันได้แก่ ข้าว ยาง และข้าวโพด พืชทั้งสามชนิดนี้เรียกได้ว่าเป็นพืชและสินค้าหลักที่ส่งออกของประเทศ ถ้าหากปีใดเกิดวิกฤติการณ์ผิดปกติจากธรรมชาติ ทำให้กระทบกระเทือนต่อผลผลิตทาง เกษตรกรรม ย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย และจะได้ กล่าวถึงพืชทั้งสามชนิด คือ ข้าว ยาง ข้าวโพด โดยสังเขป

ข้าว ในพวกธัญพืชด้วยกัน ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอันดับหนึ่ง ของประเทศ และมีความสำคัญต่อชีวิตคนไทย เพราะเหตุที่เรารับบริโภคข้าวเป็นอาหาร ประเภทแป้ง อีกประการหนึ่งคนไทยปลูกข้าวกันมานานแล้ว จากจำนวนเนื้อที่เพาะปลูกของ ประเทศ 10.2 ล้านเฮกตา เป็นเนื้อที่ใช้ปลูกข้าวถึง 7.6 ล้านเฮกตา¹ และส่วนใหญ่ อยู่ในบริเวณภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉะนั้นผลผลิตข้าวทั้งประเทศของเราก็ ยังคงมีข้าวเหลือพอที่จะส่งออกไปขายในตลาดต่างประเทศ ซึ่งสามารถนำเงินให้กับประเทศ

¹ จากคู่มือประกอบคำบรรยายวิชาพืชเศรษฐกิจ หมวดพืชไร่ ภาควิชาพืชศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ; เรื่องข้าว , หน้า 1

ปีละหลายพันล้านบาท ดัง ตาราง 1.1 แต่ในระยะหลัง ๆ นี้ ความต้องการภายในประเทศ มีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะประชากรของไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นค่อนข้างสูง ทำให้จำนวนที่จะส่งออกต้องลดลงไปด้วย แต่อย่างไรก็ตามในระยะ 5 - 6 ปีที่ผ่านมา ตลาดข้าวของไทย ในต่างประเทศได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างมากจากประเทศซึ่งเคยเป็นผู้ซื้อได้กลับกลายเป็นผู้ผลิตและส่งออกจำหน่ายเสียเอง ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ฉะนั้นในการวิจัยนี้ จะได้นำข้อมูลปริมาณการส่งออกของข้าวตั้งแต่ปี 2513 - 2518 มาศึกษา ซึ่งเป็นระยะที่ ตลาดข้าวของไทยมีการเปลี่ยนแปลง เรื่อยมา

ยาง เป็นไม้ยืนต้นปลูกในภูมิประเทศที่มีอากาศชุ่มชื้นตลอดปี มีปลูกมากทาง ภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศไทย ผลผลิตจากยางมีตลอดทั้งปี คือ ชาวสวนยาง สามารถกรีดยางได้ตลอดทั้งปี นอกจากมีฝนตกชุกมาก ๆ จึงจะไม่สามารถกรีดยางได้ ในปีหนึ่ง ๆ ผลผลิตจากยางนี้สามารถนำเงินตราเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมากรองจากข้าว ตลาดต่างประเทศที่รับซื้อยางจากไทยที่สำคัญตลอดมาก็ได้แก่ ญี่ปุ่น ส่วนประเทศที่เป็นคู่แข่ง ในการค้ายางกับไทยก็คือ สหพันธรัฐมาเลเซีย

ข้าวโพด เป็นพืชที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของโลกไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าข้าว ทั้งนี้เพราะ ข้าวโพดได้ใช้เป็นอาหารสัตว์ ใช้ในด้านอุตสาหกรรม และใช้เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค ประเทศไทยได้มีการปลูกข้าวโพดมาช้านาน แต่เริ่มปลูกจริงจังเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้วมานี้เอง โดยปลูกมากในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อได้มีการส่งออกไปขายยัง ต่างประเทศมากขึ้น ก็ได้มีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น นับวันข้าวโพดของไทยจะเป็น สินค้าออกที่มากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเท่าที่ผลิตได้ไม่พอเพียงกับความต้องการของตลาด ต่างประเทศ ปัจจุบันนี้ข้าวโพดเป็นพืชสำคัญอันดับสามรองจากข้าวและยาง ดัง ตาราง 1.1

ดังนั้นในการที่นำข้อมูลปริมาณการส่งออกของพืชทั้งสามชนิดในอดีตที่ผ่านมา (ตั้งแต่ ปี 2513 - 2518) ซึ่งย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนต่าง ๆ ที่มีต่อปริมาณการส่งออกนี้ใน ระยะเวลาที่ผ่านมาแล้ว มาทำการวิจัยเพื่อหาแนวโน้มในอนาคตว่าจะ เป็นอย่างไรต่อไป

ตารางที่ 1.1 แสดงปริมาณและมูลค่าจากการส่งออกของข้าว ยางและข้าวโพด
ตั้งแต่ปี 2508 - 2518

ปี	ข้าว		ยาง		ข้าวโพด	
	พันเมตริก ตัน	ล้านบาท	พันเมตริก ตัน	ล้านบาท	พันเมตริก ตัน	ล้านบาท
2508	1,895.2	4,334	210.8	1,999	831.4	1,004
2509	1,507.6	4,001	202.5	1,861	1,261.6	1,577
2510	1,482.3	4,653	211.1	1,574	1,146.0	1,431
2511	1,068.2	3,775	252.2	1,816	1,558.2	1,647
2512	1,023.1	2,945	276.4	2,664	1,544.8	1,767
2513	1,053.3	2,517	275.6	2,232	1,371.6	1,969
2514	1,545.4	2,909	307.9	1,905	1,792.8	2,286
2515	2,112.1	4,437	317.7	1,862	1,757.1	2,085
2516	848.7	3,594	390.5	4,573	1,387.4	2,969
2517	1,046.8	9,792	362.9	5,036	2,291.5	6,078
2518	943.0	5,852	335.8	3,474	2,140.7	5,705

แหล่งที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อทราบแนวโน้มของปริมาณส่งออกของข้าว ยาง และข้าวโพด

2.2 เพื่อคาดคะเนปริมาณการส่งออกของผลิตภัณฑ์ทั้งสามชนิด โดยการใช้วิธีการกำหนดรูปแบบอนุกรมเวลาของบ็อกซ์และ เจนกินส์

2.3 โดยทวิวิธีการนี้ยังไม่แพร่หลาย ฉะนั้นเพื่อให้วิธีการนี้เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และวิจัยเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

3. ข้อมูลและแหล่งที่มา

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้ คือ ข้อมูลปริมาณการส่งออกของข้าว ยาง และข้าวโพด เป็นรายเดือน รวบรวมจากหนังสือรายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของธนาคารแห่งประเทศไทย ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2513 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2518 รวม 72 เดือน ดังแสดงในตาราง 1.2, 1.3 และ 1.4

4. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

4.1 เพื่อจะได้ทราบว่าในอนาคตปริมาณการส่งออกของข้าว ยาง และข้าวโพด จะมีแนวโน้มอย่างไร

4.2 เพื่อเป็นประโยชน์แก่กระทรวงเกษตรในการส่งเสริมปรับปรุงผลผลิตทางเกษตรกรรม

4.3 เพื่อเป็นประโยชน์แก่กระทรวงพาณิชย์ ในการพิจารณาสนับสนุนหรือแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อยังประโยชน์ให้แก่ประเทศมากที่สุด

4.4 เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ทำการวิจัยที่จะ เกี่ยวข้องถึงการวิจัยนี้ต่อไป

ตารางที่ 1.2 แสดงปริมาณการส่งออกของข้าวเป็นรายเดือนตั้งแต่ปี 2513 - 2518

(หน่วย : พันเมตริกตัน)

ปี เดือน	2513	2514	2515	2516	2517	2518
มกราคม	122.00	95.00	174.20	228.70	95.50	115.30
กุมภาพันธ์	108.10	67.20	127.00	159.00	167.50	89.50
มีนาคม	114.30	143.70	198.30	128.70	172.80	99.50
เมษายน	110.70	108.00	151.60	57.60	87.80	98.40
พฤษภาคม	83.10	104.10	192.20	44.00	97.30	74.60
มิถุนายน	51.10	111.70	165.20	39.50	67.00	40.10
กรกฎาคม	89.70	137.00	207.80	6.10	56.50	84.40
สิงหาคม	52.00	130.10	201.50	23.70	38.90	81.20
กันยายน	78.00	179.10	212.30	7.10	71.30	63.40
ตุลาคม	89.40	176.20	145.90	53.60	44.70	59.00
พฤศจิกายน	77.40	165.30	150.10	41.00	32.00	43.30
ธันวาคม	77.50	128.10	186.00	59.70	115.50	93.40
รวมทั้งปี	1,053.20	1,545.40	2,112.10	848.70	1,046.80	943.00

แหล่งที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1.3 แสดงปริมาณการส่งออกของยางเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี 2513 - 2518

(หน่วย : พันเมตริกตัน)

ปี เดือน	2513	2514	2515	2516	2517	2518
มกราคม	29.34	18.57	23.86	44.73	30.24	15.90
กุมภาพันธ์	15.67	26.18	28.11	36.14	17.91	40.80
มีนาคม	13.88	37.51	32.88	26.91	36.56	32.84
เมษายน	32.52	24.83	17.55	11.47	29.37	15.29
พฤษภาคม	24.24	28.37	25.91	33.48	37.78	20.62
มิถุนายน	19.33	8.66	26.47	62.24	23.89	36.01
กรกฎาคม	17.44	28.79	34.94	38.68	21.78	39.97
สิงหาคม	15.91	28.54	19.72	3.00	38.89	20.51
กันยายน	29.59	30.20	32.31	26.94	17.56	13.22
ตุลาคม	20.76	21.24	21.38	25.08	35.30	29.80
พฤศจิกายน	28.74	20.60	32.88	31.16	17.94	39.82
ธันวาคม	28.19	34.38	21.68	50.65	55.69	31.05
รวมทั้งปี	275.61	307.87	317.69	390.48	362.91	335.83

แหล่งที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 1.4 แสดงปริมาณการส่งออกของข้าวโพดเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี 2513-2518

(หน่วย : พันเมตริกตัน)

ปี เดือน	2513	2514	2515	2516	2517	2518
มกราคม	191.25	286.10	243.71	129.01	277.20	279.15
กุมภาพันธ์	76.91	248.52	216.63	22.96	380.52	221.00
มีนาคม	81.54	178.43	270.19	32.80	266.81	132.75
เมษายน	67.29	54.09	174.68	29.66	155.12	148.60
พฤษภาคม	48.56	9.30	130.22	63.16	81.18	66.49
มิถุนายน	26.26	6.76	52.62	111.87	33.56	18.68
กรกฎาคม	42.61	24.78	34.56	126.62	65.40	40.44
สิงหาคม	93.19	80.82	52.79	135.10	252.88	222.60
กันยายน	95.18	81.88	33.88	47.14	100.43	124.06
ตุลาคม	187.20	204.59	172.26	179.44	228.73	249.73
พฤศจิกายน	218.18	293.38	197.31	249.97	248.57	283.75
ธันวาคม	243.39	324.16	178.12	259.64	201.08	353.44
รวมทั้งปี	1,371.56	1,792.81	1,757.07	1,387.37	2,291.48	2,140.69

แหล่งที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย

